

**КОСІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ ДЕКОРАТИВНОГО
МИСТЕЦТВА**

**СИЛАБУС
РИСУНОК
2025-2026 н.р.**

Кафедра	Декоративне мистецтво	Рівень вищої освіти	Перший Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Рік навчання	4-й
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Вид дисципліни	нормативна

Викладач:

Дутка Василь Якович, доцент кафедри образотворчого мистецтва та академічних дисциплін
тел. + 0673678926, e-mail: artdutka@gmail.com

Білий Віктор Дмитрович

тел. +380982554092, e-mail: biluy61@meta.ua

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників		Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
			Денна форма навчання	
Кількість кредитів	5	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Нормативна	
Кількість модулів	1		Рік підготовки	
Кількість змістових модулів	2	Ступінь вищої освіти бакалавр	IV	IV
Загальна кількість годин	150	Спеціальність <u>023</u> <u>«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»</u>	Семестр	
			VII	
Тижневих годин для денної форми навчання:		Вид	Лекції	
			0	0
аудиторних самостійної роботи	4	Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр	Практичні	
			60	
Самостійна робота				
90				
самостійної роботи	6		Вид контролю: екзамен-перегляд	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Рисування з натури як певний вид діяльності – це багатоступеневий процес пізнання, вивчення, а також творення художнього образу. Під час виконання рисунку з натури велика увага акцентується на особливостях будови гіпсового торсу та фігури людини в одязі, уважного вивчення характерних рис натури. Навчально-аналітичні завдання в рисунку не виключають творчих підходів, але головною метою дисципліни IV курсу є

вивчення законів анатомічної побудови гіпсового торсу та методів зображення фігури людини.

Мета й завдання рисунку позначені академічними підходами відтворення природи. Навчальний рисунок базується на ґрунті вивчення і пізнання, з метою набуття об'єктивних знань і навичок, опанування принципами побудови реалістичного зображення на площині. Це є основою формування художньої культури, знань, умінь і навичок, необхідних для майбутньої самостійної творчої роботи. Правила, закони та схеми побудови форми є найголовнішими методами в роботі студента IV курсу; вони допомагають здійснювати творчий аналіз природи та відбирати для зображення найвиразніші художні характеристики. Велике значення приділяється образотворенню, яке забезпечується підбором графічних засобів та графічних матеріалів.

Теми завдань націлені на вивчення принципів анатомічного аналізу торсу фігури, що дозволить у майбутньому вільно оперувати знаннями у творчій діяльності. Взаємозв'язок та наступність завдань полягає у можливості використання набутих знань у зображенні фігури людини. Студенти матимуть можливість опанувати нові принципи пластично-конструктивного зображення, що позитивно вплине на розвиток професійно-творчого пізнання.

Перелік компетентностей випускника

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 10. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК.1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

СК 3. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.

СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

СК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

СК 7. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача.

СК 8. Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально-предметної структури твору мистецтва, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання.

СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

СК 10. Здатність усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді; визначати пріоритети в професійній діяльності.

СК 13. Здатність викладати фахові дисципліни у дитячих спеціалізованих художніх та мистецьких закладах освіти.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 7. Відобразити морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.

ПРН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

3. Завдання вивчення дисципліни

У відповідності до навчальної мети перед студентами визначено такі завдання впродовж IV курсу навчання:

1. Лінійно-конструктивний рисунок анатомічної гіпсової фігури людини
2. Тональний рисунок оголеної стоячої фігури натурниці.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

1. Навчально-аналітичні принципи рисування у відповідності з об'єктивними законами існування форми у просторовому середовищі.

2. Принципи перспективи, закони оптики, закономірності будови фігури людини.

3. Професійну термінологію, основні категорії образотворчого мистецтва.

вміти:

1. Будувати авторську композицію на основі законів образотворчої граматики;
2. Відобразити особливості фігури людини згідно об'єктивних законів існування форми у просторі;
3. Володіти всіма зображувальними засобами рисунку: лінією, плямою, тоном, фактурою, вміти оперувати ними згідно особливостей зорового сприйняття об'єкта, його конструкції, матеріальних якостей, умов освітлення;
4. Вміло використовувати специфічні особливості різноманітних графічних матеріалів, володіти творчим підходом до постановки, художньо-образним сприйняттям об'єкту, вмінням інтерпретувати, переосмислювати реальну дійсність для реалізації художньої ідеї в певну матеріальну форму відповідно до своєї спеціалізації.

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

VII семестр

Модуль 1. Фігура людини (60год./3кред.) З них: 60год. практичних, 30 год. самостійних.

Змістовий модуль 1. 1. Лінійно-конструктивний рисунок анатомічної гіпсової фігури людини

Обсяг завдання: практичні заняття – 28 год., самостійна робота – 15 год.

Формат: 100 X 70 см

Матеріали: за вибором студента (папір, графітний олівець, сангіна, соус,

вугілля, комбіновані матеріали тощо)

Мета завдання: конструктивно-аналітичний рисунок природи.

Теми (навчальні елементи):

1. Начерки та зарисовка фігури. Варіативне ескізування

На цьому етапі начерк та зарисовка виконується зі збереженням характерних

рис природної постановки. Ескізи повинні демонструвати пошуки спрощення

форми, переосмислення її пластики та органічне поєднання всіх елементів майбутнього художнього образу на площині.

2. Робота над лінійно-композиційною структурою зображення, визначення композиційного центру

3. Лінійно-конструктивна розробка зображення.

4. Робота над технічним виконанням. Досягнення цілісності зображення, викінчення рисунка

Змістовий модуль 2. 2. Тональний рисунок оголеної стоячої фігури природи.

Обсяг завдання: практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 15 год.

Формат: 100 X 70 см

Матеріали: за вибором студента (папір, графітний олівець, сангіна, соус, вугілля, комбіновані матеріали тощо)

Мета завдання: пластично-конструктивне відображення художнього характеру природи.

Теми (навчальні елементи):

1. Начерки та зарисовка фігури. Варіативне ескізування.

На цьому етапі начерк та зарисовка виконується зі збереженням характерних

рис природної постановки. Ескізи повинні демонструвати пошуки спрощення

форми, переосмислення її пластики та органічне поєднання всіх елементів

майбутнього художнього образу на площині.

2. Робота над лінійно-композиційною структурою зображення, визначення композиційного центру
3. Пластично-конструктивна розробка індивідуальної концепції трактування художнього образу, пошуки стилістичного вирішення постановки.
4. Організація тональних плям, ліній, фактур, утрирування форми з метою підсилення виразності силуетів і фігури.
6. Робота над технічним виконанням. Досягнення цілісності зображення, викінчення рисунка.

5. Політика курсу

Вимоги викладача та правила поведінки студентів на заняттях.

1. Комунікація та спільна співпраця є важливими компонентами засвоєння знань і професійних компетентностей під час вивчення курсу (модуля). Студент і викладач несуть спільну відповідальність за створення безпечного і сприятливого навчального середовища.
2. Студент зобов'язаний відвідувати усі аудиторні заняття та брати активну участь у навчальному процесі кафедри.
3. Недопустимі пропуски та запізнення студентами аудиторних занять. У разі пропуску заняття без поважних причин, які задокументовані, оцінка за проміжний контроль автоматично знижується на 10%. Якщо пропуски становлять більше 50 % аудиторних занять то вважається, що такий студент не засвоїв програмовий матеріал курсу в повному обсязі, тому кількість балів на модульному контролі може становити не більше 60 балів.
4. Усі практичні завдання, які передбачені навчальною програмою дисципліни, повинні бути виконанні вчасно та в повному обсязі, а також належним чином оформлені та представлені на екзаменаційну сесію (екзамен-перегляд). У разі незадовільної оцінки студент має право

перездати курс у 7-денний термін. Несвоєчасне виконання поставленого завдання є неможливим.

5. В межах самостійної роботи студенти опрацьовують задані завдання, вивчають додатковий матеріал за темою, виконують практичні роботи для самоконтролю та з метою перевірки засвоєння ними знань та набутих навичок.

6. Студенти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності при виконанні практичних, самостійних, індивідуальних та контрольних завдань. У випадку списування і плагіату при виконанні завдання, студент отримує незадовільну оцінку. У разі повторного списування чи виявлення плагіату студент не допускається до семестрового заліку чи екзамену.

7. Студент має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу (модуля) чи змісту практичних завдань протягом робочого часу усно, по електронній пошті або засобами повідомлень. За потребою студентів викладач призначає консультацію для аналізу практичної чи самостійної чи роботи студента. Відвідування таких консультацій за бажанням студента.

8. Викладач ознайомлює студентів з методичними рекомендаціями щодо виконання практичних, самостійних та контрольних робіт, наводить перелік питань та завдань для проведення підсумкової оцінки знань, надає питання до заліку чи екзамену. Все це гарантує високу ефективність навчального процесу і є обов'язковим для студентів.

9. Студенти мають право користуватися методичним забезпеченням та власними навчальними посібниками викладачів кафедри, а також унаочненим матеріалом і літературою за фахом.

10. Кожен викладач ставить перед студентами систему вимог та правила їх поведінки на аудиторних заняттях.

11. В аудиторіях заборонено вживати їжу та напої (за винятком води та у разі медичної необхідності).

12. Під час аудиторних занять заборонено користуватися мобільними телефонами та іншими цифровими електронними пристроями, які мають бути вимкнені або переведені у беззвучний режим. Ноутбуки чи планшети можуть використовуватися лише для виконання навчальних завдань за вимогою.

6. Політика виставлення балів

При оцінюванні враховуються бали набрані на поточному контролі (здача змістових модулів), підсумковому контролі (екзамен-перегляд) та за самостійну роботу.

На результат оцінювання також впливає присутність студента на заняттях та його активність під час практичної роботи. У разі пропуску заняття (занять) без поважних причин, які задокументовані, оцінка за проміжний контроль автоматично знижується на 10 %. Якщо пропуски становлять більше 50 % аудиторних занять то вважається, що такий студент не засвоїв програмовий матеріал курсу в повному обсязі, тому загальна кількість балів на підсумковому модульному контролі може становити не більше 60 балів.

Розподіл балів, що отримують студенти з навчальної дисципліни «Рисунок», є сумою балів за виконання змістових модулів та отриманих під час іспиту. Максимальна кількість балів за вивчення даного курсу становить 100 балів: 70 балів за практичні завдання виконані впродовж семестру, 20 балів за самостійну роботу і 10 балів за екзамен.

Поточний контроль знань				Підсумковий контроль		Сума
Модуль 1				залік	кзамен	
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	самостійна робота			10	100
T1	T1	T1	T2			
35	35	10	10			

Модуль 2		10	100
Змістовий модуль 1	самостійна робота		
T1	T1		
70	20		

7. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен, курсовий проект (робота), практика	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Підсумковий контроль знань

Проміжний перегляд змістового модуля, перегляд-екзамен.

9. Критерії оцінювання навчальних елементів (тем)

Етапи виконання практичного завдання	Компетентності студента
Аналіз джерела творчості	ґрунтовне вивчення природи, аналіз, проявлення вмінь, володіння матеріалом, грамотний аналіз, творча інтерпретація набутих знань .
Виконання творчих ескізів	- володіння різноманітними графічними засобами, володіння сучасними способами формотворення; навик розробки різноманітних композиційних структур, - стилізація мотивів зображення; - застосування образно-асоціативної мови з урахуванням особливостей авторського художнього задуму.
Самостійна робота	закріплення навиків володіння традиційними та сучасними технологіями під час створення творів декоративно-прикладного мистецтва; здатність засвоєння нових знань, прогресивних технологій та різноманітних інновацій в практиці сучасного мистецтва; адаптація творчої (індивідуальної та колективної) діяльності до вимог і умов споживача.

10. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка за національною шкалою	Сума балів	Оцінка ECTS	Визначення
Відмінно	90-100	A	Грамотна композиція постановки у полі формату. Дотримання пропорцій та характеру природи. Цілісність зображення.
Добре	74-89	BC	Добра композиція постановки у полі формату. Дотримання пропорцій. Відсутній характер природи. Цілісність рисунку.

Задовільно	60-73	D	Задовільна композиція постановки у полі формату. Відсутні пропорції та характер натури. Цілісність рисунку.
Незадовільно	35-59	FX	Композиція постановки у полі формату. Відсутні пропорції та характер. Відсутня цілісність рисунку.
Незадовільно	0-34	F	Відсутні композиція, пропорції, характер та цілісність рисунку.

11. Рекомендована література

1. Мірчук З.П., Мірчук М.В. Анатомія людини: навч. посіб. Дрогобич: Вимір, 2007. 40с.
2. Саєнко Н. Олександр Саєнко до становлення і розвитку українського монументально декоративного мистецтва ХХ століття. Київ: Вид-во імені Олени Теліги, 2003. 560 с.
3. Опанащук М. Емоційна природа рисунку: навч. посіб. Львів: [б.в.], 2013. 114 с., іл.
4. Селезінка М. Безсмертні образи людської психології. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2012. 204 с.
5. Світ Міфотворення – Світ Таїнств. Графіка Михайла Селезінки: художнє видання [укр. та англ. мовами]. Львів: ТзОВ Растр-7, 2013. 244с., іл.
6. Волошин Л. Образ жінки у творчості Олекси Новаківського: монографія. Львів-Харків: Видавець Олександр Савчук, 2018. 368 с.
7. Блер П. Мальована анімація з Престоном Блером. Пер. із англ. Олексій Пелипенко. Київ: ArtHuss, 2021. 128 с.

ВИКЛАДАЧІ:

Дутка Василь Якович, Заслужений художник України, доцент кафедри образотворчого мистецтва та академічних дисциплін.

Плідно працює в різних жанрах — це натюрморти, портрети, тематичні картини, і особливо пейзажі, які займають значне місце в його творчості.

В результаті вивчення етнокультури свого краю, історії, народного мистецтва та осягнувши найкращі надбання української образотворчої скарбниці, митець виробив не лише свою власну манеру виконання, але й пристрасно надає своїм творам своєрідного національного звучання.

Роботи знаходяться в різних країнах світу: Польща, Канада, Бельгія, США, Австралія.

Білий Віктор Дмитрович – доцент кафедри декоративного мистецтва, кандидат мистецтвознавства, доцент.

Працює в галузі образотворчого мистецтва. Творчий шлях розпочав із 1999 року. У роботах застосовує розмаїття образотворчих сюжетів та тем: портрети, натюрморти, пейзажі, фігуративні композиції.